

„Jak by byl svět krásný, kdyby v něm všechno bylo podle dětí!“

Autor: Anežka Vrbová

Datum: 14. 5. 2026

Odkaz:

<https://krith.phil.muni.cz/theatrocen/theatrocen-2026/do-hloubky-2026/jak-by-byl-svet-krasny-kdyby-v-nem-vsechno-bylo-podle-deti>

Jak psát pohádky ve vězení? Inscenace Píšu ti, píšu... v brněnském Divadle Radost je o hravosti, dětské radosti a svobodě představitosti.

Na scéně stojí kartonová krabice zevnitř osvětlená žárovkou. Najednou se na její přední stěně začne objevovat písmo malované vodou a světlo prosvěcuje mokrý papír: „Ahoj, můj miláčku.“ Krabice se otevírá a v ní je stísněný člověk, Ivan Martin Jirous, zvaný Magor. Z vězení posílá dopis své ženě Julianě a svým dvěma dcerám, Františce a Martě.

Soukromou korespondenci manželů Jirousových a Magorovy pohádky a básničky pro děti vybrala a do scénáře poskládala režisérka Katarína Aulitsová. Vytvořila tak pestrou koláž textů, které se prolínají jeden do druhého, a může zaujmout jak dítě, tak rodiče. Vše doprovází pro jeviště adaptovaná hudba skupiny The Plastic People of the Universe, jíž byl Magor členem. Nejvýraznějším hercem inscenace je Václav Vitek v roli Magora, který dovede střídát čirou radost, jemný cit k rodině, starost o děti i smutek. Doplnují ho neméně zdatné Hana Šimková a Hana Kučová, které hrají Julianu a obě dcery a které zároveň vodí loutky. Scénu sestávající z kartonové kobky, ve které je uvězněn Magor, a kovového lešení nad ní, kde se odehrává život Juliany a holčiček, a stejně tak různé loutky vytvořila Markéta Plachá.

Strohost vězení kontrastuje s bohatým světem imaginace Jirousových dopisů. V těch se dá pohádka nebo básnička vytvořit z čehokoliv – z procházky na sbírání dříví, ze sousedova jména, z praní plínek, nebo dokonce z domovní prohlídky, kdy se policisté mění na strašidla, která se snaží dostat do domu. Magorovo vyprávění dokreslují pestré loutky a důmyslné proměny jeho vězeňské cely. Momenty, kdy píše dopisy, jsou něžné a hravé. Možné je cokoliv a vězení tak rozkvétá pampeliškami, přilétají do něj ptáčky – proměněné holčičky, loutka jedné z holčiček vytvořená z plastového sáčku naplněného heliem ne a ne usnout, skřítci v noci dumají nad tím, co budou dělat, a Magor píše na papíry, na stěnu a popisuje křídou stolek i stoličku.

Za hravým vyprávěním ale zaznívají temnější tóny. Juliana píše o těžkostech, které rodina zažívá, o smutku a stesku po manželovi, o starostech o děti. Jak říká ve svém dopise: „Máma to ještě všechno nevybrečela.“ Sype z výšky rýží a ta padá a padá jak proudy slz. Lehkost pohádek střídá krutá realita roztržené rodiny. Oba rodiče chtějí svým dětem dopřát krásné a šťastné dětství. Ale jak, když táta je ve vězení a máma musí čelit domovním prohlídkám a zajišťovat rodinu? Jediným pojítkem jsou pro ně dopisy, do kterých Magor vkládá vše, co může, aby udělal radost svým holčičkám.

Inscenace vrcholí ve Velikonoční pohádce o kohoutech, bouřce a duze. Šedivá a zlá bouřka uvěznila krásnou barevnou duhu, ale ta byla osvobozena a obarvila celý svět. Rozprskává se na oblečení herců – ti vyměnili nebarevné kostýmy za duhové, dokonce se skrývá i mezi

diváky. Herci chodí mezi dětmi v publiku a kouzlem jim z uší, vlasů a bot vytahují duhové stužky. Navzdory bouřkám se duha a radost skrývají všude. I když je uvězněná a potlačena, nakonec ji někdo osvobodí a ona zazáří o to jasněji. Herci odtrhávají hnědý papír zadní stěny vězeňské cely. Za ním se skrývá pestrobarevná malba. Dětská představivost je únikem z kobky, je osvobozující v hravosti jí vlastní, prýští přímo z duše, jak paprsek projasňuje šedivé dny ve vězení, je volností a svobodou i v nesvobodném světě.

Na konci inscenace se Magor balí do dlouhého slovy popsaného pruhu látky. Bere ho něžně, schovává se do něj, je v něm jak ve vřelém objetí, které ho chrání před studeným světem. A my čteme: „Ahoj, můj miláčku. Ahoj, můj miláčku. Ahoj, můj miláčku. Ahoj...“ - slova, kterými začínal každý dopis. Kartonová kobka se zase uzavírá, ale zadní stěna je barevná. Dětskou radost, která je i v dospělém člověku, nemůže spoutat nic.